

Eerste
Bestuursrapportage
2024

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	3
Ontwikkelingen en maatregelen programma's	3
Financiële rapportage - Algemeen	6
Financiële rapportage - Programma's	6
Belastingopbrengsten	7
Dividend	8
Samenvatting	8
Risico's en onzekerheden.....	9

INLEIDING

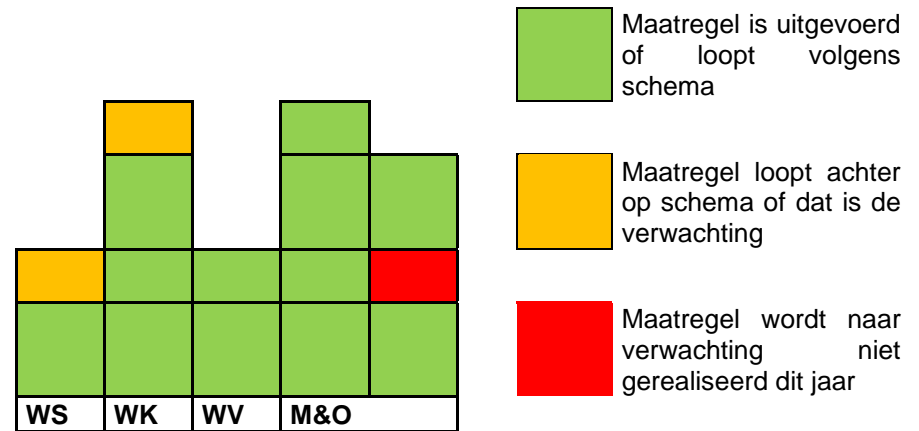
Voor u ligt de Eerste Bestuursrapportage 2024, die betrekking heeft op de eerste vier maanden van dit jaar. Met deze rapportage informeren we u over de voortgang van de programmamaatregelen, de financiële stand van zaken en de risico's waar ons waterschap mee te maken heeft.

Zoals gebruikelijk wordt de Eerste Bestuursrapportage in de vorm van een rapport met een bijlage aangeboden. In de rapportage staan de bestuurlijk relevante ontwikkelingen en de stand van zaken van de financiën, de geplande maatregelen en de risico's centraal. In de bijlage is een nadere toelichting op de voortgang van de maatregelen opgenomen.

ONTWIKKELINGEN EN MAATREGELN PROGRAMMA'S

In de begroting zijn maatregelen opgenomen die wij uitvoeren om de doelen van ons waterschap te kunnen realiseren. Deze doelen hebben betrekking op onze wettelijke taken voor voldoende water, schoon water en waterveiligheid. Maar ook onze maatschappelijke doelen zijn nadrukkelijk uitgewerkt, bijvoorbeeld onze doelen voor duurzaamheid, circulaire bedrijfsvoering en klimaatadaptatie. De voortgang van deze bestuurlijke maatregelen uit de programmabegroting zijn via het stoplichtmodel uitgevraagd. In de rapportage wordt een overzicht gegeven van de voortgang op de maatregelen die achterlopen op schema. De toelichting op alle maatregelen kunt u vinden in de bijlage bij deze bestuursrapportage. Ten opzichte van het totale werk zijn de maatregelen echter een fractie, omdat de meeste werkzaamheden en budget van het waterschap bestaat uit instandhoudingsopgaves.

De volgende grafiek zijn de uitkomsten weergegeven. Van de 15 maatregelen scoren er 12 groen, 2 oranje (uitvoering WOM-programma en uitvoering rzwi Hessenpoort) en 1 rood (Informatiebeveiliging).

Watersysteem

Het programma Watersysteem kent twee maatregelen, waarvan er één (uitvoering WOM-programma) achter loopt op schema.

We willen toe naar een toekomstbestendig en betaalbaar watersysteem waarvoor verandering nodig is. Hiervoor zijn in ons beheergebied al grote omgevingsprocessen in gang gezet. Om onze doelen te bereiken werken wij hierin samen met regionale partners, waaronder Drenthe en Overijssel (via de PPLG), NOVEX-gebied Regio Zwolle, het Programma Integraal Riviermanagement (IRM) en de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW). Dit is een continu proces. Besluitvorming rondom de position paper "Water en bodem sturend" heeft plaatsgevonden in het algemeen bestuur (AB) van 16 april 2024. Dit wordt nu vertaald in diverse uitvoeringskaders.

Uit een nadere analyse van het WOM-programma is duidelijk geworden dat een deel van de KRW-maatregelen niet kan worden uitgevoerd voor eind 2027 (waaronder in ieder geval Oude Vaart, Wold Aa en Oude Diep (restopgave)). Een belangrijk knelpunt is de verwerving van de benodigde grond. Toenemende

(tijdelijke) capaciteitsvraag, vraagt meer inhuur en leidt tot hogere kosten (die verder worden uitgewerkt in de begrotingsbrief 2025).

Een deel van de KRW-opgave omtrent vispassages kan niet meelopen met renovaties of ruimtelijke projecten. Deze vispassages zijn daarom separaat ingepland en de kosten hiervan blijken na verkenning hoger dan eerder aangenomen. Voor projecten die de komende jaren worden gerealiseerd komt naar verwachting aanvullende externe financiering beschikbaar (o.a. Gemeenschappelijk Landbouw Beleid). Hiermee worden de verwachte kostenstijgingen grotendeels gecompenseerd.

Waterketen

Het programma Waterketen kent in totaal vier maatregelen, waarvan er één (uitvoering rzwi Hessenpoort) achter loopt op schema.

De Toekomstvisie Waterketen is in het eerste kwartaal 2024 vastgesteld door het AB. Hierop volgt de uitwerking in een strategisch kader. Oplevering volgt in de loop van 2024.

Smart Energy Hub (SEH) rzwi Hessenpoort zal naar verwachting medio 2024 in gebruik worden genomen. Daarna wordt gestart met het meerjarige onderzoek. Het onderzoek richt zich op energiebesparing, vermindering van de broeikasgasemissies, benutting van de warmte, effluent als bron voor waterstofproductie en de ontwikkeling van een 'digital twin' voor de procesoptimalisatie en de bedrijfseconomische aspecten.

Er wordt volop gebouwd aan de nieuwe slibgistings- en groen gasinstallatie op rzwi Echten. De planning is dat begin 2025 de slibgisting in proefbedrijf gaat draaien. Het project verloopt conform planning. Ten aanzien van de aanvraag van het realisatiekrediet voor de CO₂-afvanginstallatie zal een bestuurlijke heroverweging plaatsvinden.

Conform planning is in het eerste kwartaal gestart met de pilot datagedreven sturing op rzwi's. In 2024 worden twee deelprojecten uitgevoerd. Deelproject I

richt zich op datagedreven sturing in het rioolstelsel. Doel is om te komen tot een gelijkmatiger belasting van de zuivering. Deelproject II richt zich op de datagedreven sturing op de rzwi. In beide projecten wordt samengewerkt met een marktpartij. De verwachting is dat energie kan worden bespaard en dat de bedrijfsvoering wordt verbeterd waardoor er uiteindelijk nieuwe maatregelen op de rzwi's kunnen worden getroffen en er sprake is van minder meerkosten.

Waterveiligheid

Het programma Waterveiligheid kent twee maatregelen die beide op schema lopen.

Naast inrichtingsmaatregelen ter bescherming tegen overstromingen hebben we te maken met dagelijkse risico's voor onze waterkeringen, zoals graafschades door bevers. We moeten onze werkwijze aanpassen om schade door bevergangen in de dijken te voorkomen. De aanpassing hiervan wordt vertaald in beleid en bijhorende maatregelen. Dit loopt conform planning. Behandeling vindt plaats in het dagelijks bestuur (DB) in het tweede kwartaal van 2024.

We werken aan het HWBP, zodat in 2050 al onze primaire keringen aan de nieuwe normering voldoen. Stadsdijken Zwolle, Veilige Vecht en Mastenbroek IJssel lopen conform planning. De planuitwerking van project IJsselwerken loopt mogelijk vertraging op, omdat gezocht wordt naar stikstof salderings-mogelijkheden om de kosten om emissieloos te werken te verlagen. Dit om te voorkomen dat we een deel van de subsidie niet kunnen ontvangen. Over de kaders, uitgangspunten en het HWBP programmavoorstel 2024, bent u separaat geïnformeerd middels de brief van het DB aan AB (AB 16 april 2024).

Maatschappij& Organisatie

Het programma Maatschappij kent vier maatregelen. Alle maatregelen lopen op schema.

Binnen het deelprogramma DuurzaamDoen wordt aan drie pijlers (energieneutraal, broeikasgasneutraal, circulariteit) gewerkt conform het uitvoeringskader. De werkzaamheden verlopen volgens planning.

Met de energieversneller geven we de komende jaren voorrang aan inspanningen voor een optimaler energiesysteem voor onze bedrijfsvoering. Rekening houdend met betaalbaarheid, beschikbaarheid en betrouwbaarheid zoeken we naar samenhang tussen een aantal factoren: duurzame opwek – opslag – gebruik – besparen – en inkoop volume. In de Deltabijeenkomst van 11 april 2024 is het AB hier uitgebreid over geïnformeerd.

Momenteel is er een onderzoek in uitvoering waarbij we heroverwegen op welke landen we onze internationale inzet focussen. De onderzoeksresultaten worden aan het eind van het tweede kwartaal opgeleverd en vervolgens bestuurlijk gedeeld.

Het programma Organisatie kent drie maatregelen. Daarbij lopen 2 maatregelen op schema en 1 maatregel loopt achter op schema (informatiebeveiliging). Er is een concept plan gereed voor versnelling van invoering maatregelen gericht op het vergroten van Informatiebeveiliging. De uitkomsten van de eind 2023 gehouden audit zijn hierin meegenomen.

Na afronding van het project aanbesteding applicaties is de verwachting dat er € 2,7 miljoen vrijvalt. De kosten van dit project vallen substantieel lager uit, mede omdat WDODelta voor diverse ICT-aanbestedingen mee heeft kunnen liften in een nieuwe raamovereenkomst die het Waterschapshuis voor het collectief van waterschappen heeft afgesloten. Tegelijkertijd ontstaat er als gevolg van extra licenties voor software een extra kostenpost van € 0,7 miljoen. Per saldo is de verwachting dat er binnen programma M&O in 2024 € 2,0 miljoen vrijvalt.

Daarentegen voorzien wij dat er in 2024 en 2025 in informatiebeveiliging nog extra geïnvesteerd moet worden. De middelen die hiervoor benodigd zijn, worden de komende periode in kaart gebracht, en zullen daarna door middel van een separaat voorstel ter goedkeuring aan u worden voorgelegd. Wij streven er naar om deze extra middelen zo veel mogelijk op te vangen binnen de bestaande budgetten.

Voor assetmanagement wordt ingezet op implementatie van tools en kaders die in 2023 ontwikkeld zijn. Voor diverse groepen zijn trainingen voorbereid die dit voorjaar worden uitgevoerd.

Daarnaast worden de nodige voorbereidingen getroffen voor de rechtmatigheidsverantwoording, die vanaf 1/1/2025 wettelijk van kracht zal zijn. Het DB zal bij de jaarrekening 2025 een zelfstandige (eigen) rechtmatigheidsverantwoording moeten afgeven, in plaats van door de accountant.

De afgelopen maanden heeft het waterschap te maken gehad met een toename van incidenten rondom agressie en geweld van derden tegen (ingehuurde) medewerkers. Er is voor een Protocol agressie en geweld opgesteld, met als doel het voorkomen van, en omgaan met agressie en geweld veroorzaakt door derden.

FINANCIËLE RAPPORTAGE - ALGEMEEN

Voor de personeelslasten, de kapitaallasten (zowel rente als afschrijvingen), de belastingopbrengsten en dividend zijn er positieve resultaten te melden.

Het totaal van de verwachte voordelen (V) en nadelen (N) bedraagt per saldo € 5.080 K. Hieronder worden eerst de onderbouwingen van de ontwikkelingen per programma toegelicht, daarna ontwikkelingen die te herleiden zijn naar de specifieke programma's.

Personeelslasten - CAO 2024, pensioenpremies en inzet recruitment (V € 250K)

Bij het opstellen van begroting is uitgegaan van een indexatie van de personele budgetten van 5,2%. Door de nieuwe CAO is de gemiddelde stijging 4,6%. Dit levert een voordeel op van € 200K. Ook de premies van het ABP zijn lager dan begroot wat een voordeel oplevert van circa € 400K. Daarentegen zijn de premies van de sociale verzekeringen hoger dan begroot, dit levert een nadeel op van € 200K. De huidige arbeidsmarkt blijft vragen om extra inspanningen voor werving en selectie van, onder andere HWBP, personeel. Er is hiervoor extra inzet van recruitment benodigd, dit is een nadeel van circa € 150K.

Kapitaallasten - afschrijvingen (V € 1.093K)

Conform het afschrijvingsbeleid worden projecten in het jaar na afronding in afschrijving genomen. Wanneer projecten eerder of later dan verwacht worden opgeleverd, is dit van invloed op de hoogte van de kapitaallasten in het lopende jaar. Voor boekjaar 2024 leidt dit tot een voordeel van € 1.093K. Dit is als volgt verdeeld over de programma's:

Watersysteem: (V € 763K): Dit voordeel ontstaat voornamelijk door:

- WOM - oplevering projecten vertraagd (€ 355K);
- Gemalen en Stuwen - vertraging oplevering projecten G&S 2023 naar 2024 (€ 270K).

Waterketen: (V € 485K). Diverse investeringsprojecten worden later opgeleverd dan aanvankelijk gepland.

Waterveiligheid: (N € 545K). Dit komt voornamelijk door een hogere landelijke solidariteitsbijdrage dan in de begroting rekening mee was gehouden en de administratieve verwerking van een (deel)fase van de subsidieopbrengst van de planuitwerking IJsselwerken.

Maatschappij & Organisatie: (V € 392K)

De afschrijvingskosten voor ICT-investeringen zijn lager, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door vertraging in de definitieve opleveringen.

Kapitaallasten - rente (V € 1.100K)

De rentelasten zijn lager omdat de werkelijke financieringsbehoefte naar verwachting € 20 miljoen lager uit zal vallen dan waar bij de begroting vanuit is uitgegaan.

De verwachting is, ook vanuit de bankensector, dat de rente op de financiële markten in het 2^e half jaar verder zal gaan dalen. Het is nu nog te onzeker om dit exact al door te rekenen voor 2024.

FINANCIËLE RAPPORTAGE - PROGRAMMA'S

Naast de eerdergenoemde grote en programma overstijgende afwijkingen hebben we in deze bestuursrapportage ook te maken met een aantal afwijkingen binnen het programma M&O.

Programma Watersysteem

Er zijn op dit moment nog geen programma-specifieke afwijkingen te melden.

Programma Waterketen

Er zijn op dit moment nog geen programma-specifieke afwijkingen te melden.

Programma Waterveiligheid

Er zijn op dit moment nog geen programma-specifieke afwijkingen te melden.

Programma Maatschappij & Organisatie

De verwachting is dat voornamelijk door het project Aanbesteding applicaties een budget van € 2.000K niet wordt gebruikt.

In 2024 worden de eerste stappen gezet om onze lasten beheersbaar te houden via het traject lastenbeheersing. Een deel van de taakstellende opdrachten kunnen slechts daadwerkelijk worden gerealiseerd en geïncasseerd wanneer er gerichte investeringen worden gedaan. Het is momenteel onvoldoende duidelijk of hier in de tweede helft 2024 nog kosten voor worden gemaakt.

BELASTINGOPBRENGSTEN

GBLT heeft haar eerste voortgangsrapportage opgesteld op basis waarvan een totaalvoordeel van € 334K wordt verwacht.

Bij de zuiveringsheffing wordt voor 2024 een lagere belastingopbrengst verwacht (N € 249K) en bij de watersysteemheffing een hogere opbrengst (V € 598K).

De bijstelling voor de zuiveringsheffing wordt voornamelijk veroorzaakt door de neerwaarts bijgestelde verwachtingen voor de heffing technologische bedrijven (N € 347K). Een aantal bedrijven probeert efficiënter om te gaan met hun afval- en uitvallijn waardoor er sprake is van minder vervuilingseenheden.

De mutatie bij de Watersysteemheffing wordt vooral beïnvloed door een hogere groei in het aantal ingezetten (V € 110K) en door een hogere WOZ-waardemutatie bij woningen (1% hoger) en niet-woningen (2,5% hoger) dan ingeschat ten opzichte van de begroting (V € 469K).

Voor de belastingjaren 2021 tot en met 2023 komt de realisatie inclusief prognose in totaal € 15K lager uit (zuivering V € 35K en watersysteem N € 50K).

Het uiteindelijke financiële resultaat is afhankelijk van de oninbaarheid van debiteuren en eventuele kwijtschelding. Omdat de aanslagen nog maar recentelijk verzonden zijn, zal de uitkomst hiervan in de Tweede Bestuursrapportage beter te voorspellen zijn.

Verschil 1e Berap t.o.v. begroting (x € 1.000)	Zuiveringsheffing	Watersysteemheffing
2024	N 249	V 598
2021 t/m 2023	V 35	N 50
Kwijtschelding/oninbaar	NB	NB
Totaal	N 214	V 548

DIVIDEND

De Nederlandse Waterschapsbank meldt in haar jaarverslag over 2023 dat de omvang van de portefeuille is gegroeid tot een recordniveau van € 54 miljard. De nettowinst over 2023 is uitgekomen op € 126 miljoen. Hiervan wordt € 60 miljoen als dividend uitgekeerd. Dat is gelijk aan de dividenduitkering over 2022. Het totale dividend voor ons waterschap bedraagt € 2,5 miljoen. Ten opzichte van het geraamde dividend in de begroting (€ 2,3 miljoen) levert dit een voordeel op van € 200K. Daarnaast is er uit hoofde van onze andere verbonden partijen een dividendvoordeel behaald van € 100K. Totaal voordeel dividend is € 300K.

SAMENVATTING

In deze bestuursrapportage verwachten wij voor het lopende jaar een voordeel van € 5,1 miljoen ten opzichte van de begroting.

De oorzaken hiervan zijn:

- vrijval budget aanbesteding applicaties (V € 2.000K),
- lagere kapitaallasten (afschrijving- en rente kosten, V € 2.200K),
- lagere personeelslasten (V €250K),
- bijgestelde prognose belastingen (V € 300K) en
- hoger dividend (V € 300K)

Dit betekent dat er € 5,1 mln. minder aan de egalisatiereserves hoeft te worden onttrokken dan in de begroting is voorzien. In de begroting 2024 wordt namelijk uitgegaan van een tekort van ruim € 8,1 mln., dat wordt gedekt door en onttrekking van ruim € 5,2 mln. uit de egalisatiereserve watersysteembeheer en een onttrekking van bijna € 2,9 mln. uit de egalisatiereserve zuiveringsbeheer.

RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

Werking van het risicomanagement en weerstandsvermogen

In de jaarstukken is een uitgebreide beschrijving opgenomen van de werking van het financiële risicomanagement in relatie tot ons weerstandsvermogen. In de begrotingsbrief is een uitgebreidere beschrijving opgenomen van de werking van de beheersing van kwalitatieve risico's. Hiervoor wordt korthedshalve verwezen naar de betreffende documenten. Voor wat betreft de voortgang in het kader van de bestuursrapportage signaleren wij op dit moment de volgende risico's voor ons waterschap:

Krapte arbeidsmarkt

Er is al enige tijd sprake van een krappe arbeidsmarkt. Dit maakt het lastiger om personeel aan te trekken. Het gevolg hiervan is dat wij op onderdelen onvoldoende kennis en kunde aan ons kunnen binden om de voorgenomen maatregelen te kunnen uitvoeren. Het effect wat hierbij kan optreden is dat er spanning komt op het tijdig behalen van onze opgaven.

Informatiebeveiliging

Een calamiteit op het vlak van de ICT kan de bedrijfscontinuïteit – en daarmee het bereiken van de doelen t.a.v. ons watersysteem en de waterketen - in gevaar brengen. Er wordt gewerkt aan een aanvullend maatregelenpakket.

HWBP

De omvang van de voorfinanciering HWBP brengt onzekerheden met zich mee m.b.t. extra rentelasten. Er wordt op HWBP-alliantieniveau onderzocht of en op welke wijze er extra financiering voor het HWBP-programma beschikbaar kan komen. Naar verwachting zal hierdoor ook de solidariteitsbijdrage die van waterschappen gevraagd wordt, meegroeien met de ontwikkeling van de landelijke kosten.

Primaire keringen

Met ingang van 2017 geldt voor primaire keringen een hogere norm. Wij hebben tot 2050 de tijd om te voldoen aan de nieuwe norm. In de tussenliggende periode geldt een zorgplicht, de wijze van invulling van de zorgplicht is bestuurlijk vastgesteld. Het risico bestaat echter dat door veranderende omstandigheden de eerder vastgestelde wijze van invulling van de zorgplicht niet meer voldoet aan de geldende normering.

Energie

Het energienet en de beschikbaarheid van energie staat onder druk. Dit kan van invloed zijn op het behalen van onze doelstellingen, vooral waar onze taak toeneemt (bij areaaluitbreiding, maar ook door klimaatverandering). Met een 'energiebeheerfunctie' willen dit risico zoveel als mogelijk beheersen. Met ingang van 2024 hebben we een nieuw elektriciteitscontract, met een prijssystematiek die deels is gebaseerd op dagprijzen. Gezien alle onzekerheden is het op dit moment nog te vroeg om het financiële effect hiervan te bepalen. Wij verwachten hier na de zomer meer zicht op te hebben. In de Tweede bestuursrapportage zullen wij hierop terugkomen.